

НАЦІОНАЛЬНИЙ СТАНДАРТ УКРАЇНИ

СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ГІГІЄНОЮ ТА БЕЗПЕКОЮ ПРАЦІ

Вимоги

(OHSAS 18001:2007, IDT)

ДСТУ OHSAS 18001:2010

Видання офіційне

Київ

ДЕРЖСПОЖИВСТАНДАРТ УКРАЇНИ

2011

ПЕРЕДМОВА

1 ВНЕСЕНО: Державне підприємство «Український науково-дослідний і навчальний центр проблем стандартизації, сертифікації та якості» (ДП «УкрНДНЦ») Держспоживстандарту України

ПЕРЕКЛАД І НАУКОВО-ТЕХНІЧНЕ РЕДАГУВАННЯ: **С. Бульдович; Н. Дудка; А. Солонинка; В. Хмель** (науковий керівник); **О. Щербакова**

2 НАДАНО ЧИННОСТІ: наказ Держспоживстандарту України від 27 грудня 2010 р. № 594 з 2011-01-01

3 Національний стандарт відповідає OHSAS 18001:2007 Occupational health and safety management systems - Requirements (Системи управління гігієною та безпекою праці. Вимоги)

Ступінь відповідності - ідентичний (IDT)

Переклад з англійської (en)

4 УВЕДЕНО на заміну ДСТУ-П OHSAS 18001:2006

НАЦІОНАЛЬНИЙ ВСТУП

Цей стандарт є тотожний переклад OHSAS 18001:2007 Occupational health and safety management systems - Requirements (Системи управління гігієною та безпекою праці. Вимоги).

Технічний комітет, відповідальний за цей стандарт, - ТК 93 «Системи управління якістю, довкіллям та безпечністю харчових продуктів».

Цей стандарт розроблено на заміну ДСТУ-П OHSAS 18001:2006.

До стандарту внесено такі редакційні зміни:

- слова «OHSAS Standard» замінено на «цей стандарт», а скорочення «OH&S» замінено на «ГіБП» (гігієна і безпека праці);

- структурні елементи стандарту: «Титульний аркуш», «Передмову», «Зміст», «Національний вступ», першу сторінку та «Бібліографічні дані», «Терміни та визначення» - оформлено згідно з вимогами національної

стандартизації України;

- у розділі 2 наведено «Національне пояснення», виділене в тексті рамкою;

- долучено національний додаток НА «Відповідність між OHSAS 18001:2007, ISO 14001:2004 та ISO 9001:2008».

Стандарт ISO 9000:2005 прийнято в Україні як ДСТУ ISO 9000:2007 «Системи управління якістю. Основні положення та словник термінів (ISO 9000:2005, IDT)».

Стандарт ISO 9001:2000 замінено на ISO 9001:2008, який прийнято в Україні як ДСТУ ISO 9001:2009 «Системи управління якістю. Вимоги (ISO 9001:2008, IDT)».

Стандарт ISO 14001:2004 прийнято в Україні як ДСТУ ISO 14001:2006 «Системи екологічного керування. Вимоги та настанови щодо застосування (ISO 14001:2004, IDT)».

Стандарт ISO 19011:2002 прийнято в Україні як ДСТУ ISO 19011:2003 «Настанови щодо здійснення аудитів систем управління якістю та (чи) навколишнім середовищем (ISO 19011:2002, IDT)».

ПЕРЕДМОВА ДО OHSAS

Цей стандарт сери OHSAS з оцінювання гігієни та безпеки праці й супутній стандарт OHSAS 18002 «Системи управління гігієною та безпекою праці. Основні принципи виконання вимог OHSAS 18001» було розроблено на вимогу споживачів створити визнаний стандарт для системи управління гігієною та безпекою праці, на підставі якого може бути оцінено й сертифіковано їхні системи управління.

OHSAS 18001 розробляли з урахуванням структури стандартів ISO 9001:2000 (система управління якістю) та ISO 14001:2004 (система екологічного управління), щоб сприяти інтеграції систем управління якістю, екологічного управління й гігієни та безпеки праці в організаціях, якщо у них виникає така потреба.

Цей стандарт OHSAS буде переглянуто або змінено, якщо виникне необхідність. Аналізування буде проведено у разі публікації нових редакцій ISO 9001 чи ISO 14001, щоб забезпечити взаємну відповідність.

Цей стандарт OHSAS буде анульовано після публікації його у складі або як міжнародний стандарт.

Цей стандарт OHSAS розроблено відповідно до правил Директив ISO/IEC, частина 2.

Це друге видання скасовує й заміняє перше видання (OHSAS 18001:1999), що було переглянуто.

Принципові зміни стосовно попередньої редакції:

- зроблено більший акцент на важливості «здоров'я»;

- OHSAS 18001 тепер є стандартом, а не специфікацією або документом, як це було в попередніх редакціях. Це відображає тенденцію прийняття OHSAS 18001 як основи для національних стандартів із системи управління гігієною та безпекою праці;

- схему «Плануй - виконуй - перевіряй - дій» подано в повному обсязі лише у вступі, а не у вигляді розрізнених схем на початку кожного основного розділу;

- довідкові видання в розділі 2 обмежено лише міжнародними документами;

- додано нові визначення й переглянуто наявні;

- значно поліпшено погодженість з ISO 14001:2004 за структурою стандарту, а також сумісність з ISO 9001:2000;

- термін «допустимий ризик» замінено терміном «прийнятний ризик» (див. 3.1);

- термін «нешасний випадок» тепер долучено до терміна «інцидент» (див. 3.9);

- визначення терміна «небезпека» більше не охоплює «завдання збитків власності або виробничому середовищу» (див. 3.6).

Тепер вважають, що такий «збиток» прямо не пов'язаний із системою управління гігієною та безпекою праці, що є предметом цього стандарту OHSAS, і він належить до сфери управління майном. І навпаки, якщо ризик такого «збитку» впливає на гігієну та безпеку праці, його потрібно ідентифікувати через процес оцінювання ризиків організації і ним варто керувати за допомогою відповідних заходів з управління ризиками;

- пункти 4.3.3 й 4.3.4 об'єднано для погодження з ISO 14001:2004;

- введено нову вимогу щодо розгляду ієрархії заходів управління в межах планування гігієни та безпеки праці (див. 4.3.1);

- ідентифікування небезпек, оцінювання ризику та визначення засобів управління, а також операційне контролювання тепер розглянуто докладніше (див. 4.3.1 і 4.4.6);

- додано новий розділ «Оцінювання дотримання відповідності» (див. 4.5.2);

- представлено нові вимоги до участі й консультування (див. 4.4.3.2);

- подано нові вимоги до розслідування інциденту (див. 4.5.3.1).

Дійсна публікація не ставить метою охопити всі необхідні умови угоди.

Відповідальність за правильне застосування положень стандарту несе користувач.

Відповідність цьому стандарту серії OHSAS не звільняє від дотримання вимог законодавства.

ВСТУП ДО OHSAS 18001

Різноманітні організації виявляють усе більшу зацікавленість у досягненні та демонструванні належних результатів у сфері гігієни та безпеки праці за рахунок управління професійними ризиками відповідно до політики й цілей у цій галузі. Вони чинять так за умов щораз більшої суворості законів, розвитку економічної політики та інших заходів, спрямованих на гігієну й безпеку праці, а також за умов зростання стурбованості зацікавлених сторін стосовно питання гігієни та безпеки праці.

Багато організацій проводять «аналізування» чи «аудити» гігієни й безпеки праці, щоб оцінити їх характеристики у сфері ГіБП. Однак самі по собі такі «аналізування» чи «аудити» не можуть бути достатніми, щоб організація впевнилась у тому, що її діяльність не лише відповідає, а й надалі відповідатиме правовим вимогам та її політиці. Щоб бути результативними, такі процеси потрібно виконувати в межах комплексної структурованої системи управління організації.

Стандарти серії OHSAS, що поширюються на управління гігієною та безпекою праці, призначені забезпечити організації елементами дієвої системи управління гігієною та безпекою праці, які може бути інтегровано з іншими вимогами щодо управління, та допомогти організаціям досягти цілей з гігієни й безпеки праці, а також економічних цілей. Ці стандарти, подібно до інших, не призначені створити нетарифні бар'єри у торгівлі або підвищити чи змінити правові зобов'язання організацій.

Цей стандарт установлює вимоги до системи управління гігієною та безпекою праці, щоб дати організаціям змогу сформулювати і зреалізувати політику та встановити і досягти цілі, які враховують правові вимоги й інформацію про суттєві ризики у сфері ГіБП. Він призначений для застосування організаціями всіх типів і розмірів, а також у різноманітних географічних, культурних і суспільних середовищах. Модель системи показано на рисунку 1.

Успіх системи залежить від зобов'язань, узятих на всіх рівнях і всіма підрозділами організації, особливо від зобов'язань, узятих найвищим керівництвом. Така система дає змогу організації формулювати політику в сфері гігієни та безпеки праці, встановлювати цілі та створювати процеси для досягнення задекларованих у політиці зобов'язань, виконувати необхідні дії для поліпшення її діяльності та демонструвати відповідність системи вимогам цього стандарту.

Загальна призначеність стандарту сприяти належній практиці з гігієни та безпеки праці, зважаючи на соціально-економічні потреби. Треба зазначити, що багато вимог можна розглядати одночасно або до них можна звертатися будь-коли.

Друге видання цього стандарту спрямовано на розвиток першого видання та, за належного врахування положень ISO 9001, ISO 14001, ILO-OSH й інших стандартів з систем управління гігієною та безпекою праці, на підвищення сумісності цих стандартів, допомогу користувачам.

Існують важливі розбіжності між стандартом OHSAS, що описує вимоги до системи управління гігієною та безпекою праці організації й може бути використаний для сертифікації/реєстрації та/або самодекларації системи управління гігієною та безпекою праці організації, і не призначеними для сертифікації настановами, розробленими для надання загальної допомоги організації у разі встановлення, впровадження або поліпшення системи управління гігієною та безпекою праці. Управління гігієною та безпекою праці охоплює весь діапазон проблем разом з проблемами, що стосуються стратегії й конкурентоспроможності. Демонстрування успішного впровадження цього стандарту може бути використано організацією для того, щоб переконати зацікавлені сторони в наявності в неї належної системи управління.

Організаціям, яким потрібно загальне керівництво з широкого кола питань, що стосуються системи управління гігієни та безпеки праці, варто використовувати OHSAS 18002.

Будь-яке посилання на інші міжнародні стандарти призначено лише для інформації.

Рисунок 1 - Модель системи управління гігієною та безпекою праці згідно з цим стандартом

Примітка. В основі цього стандарту - методологія, відома як «Плануй - виконуй - перевіряй - дій» (POCA).

POCA можна стисло описати так:

Плануй: установлюй цілі та процеси, необхідні для отримання результатів, що відповідають політиці у сфері ГБП організації.

Виконуй: запроваджуй процеси.

Перевіряй: відстежуй і вимірюй процеси, зважаючи на політику, цілі, завдання, правові та інші вимоги, а також звітуй про результати.

Дій: вживай заходів для постійного поліпшення характеристик системи управління гігієною та безпекою праці.

Багато організацій керуються у своїй діяльності системою процесів та їхніх взаємодій, що можна розглядати як «процесний підхід». ISO 9001 сприяє застосуванню процесного підходу. Оскільки POCA може бути застосовано до всіх процесів, обидві методології вважають сумісними.

Цей стандарт містить лише ті вимоги, які може бути піддано об'єктивному аудиту; стандарт не встановлює абсолютних вимог до результативності гігієни та безпеки праці, крім зобов'язань політики у сфері гігієни та безпеки праці відповідати застосовним правовим та іншим вимогам, прийнятим організацією, для запобігання травм та погіршення здоров'я й постійного поліпшення. Так, із двох організацій, що займаються аналогічною діяльністю, але мають різну результативність у сфері гігієни та безпеки праці, обидві можуть відповідати вимогам цього стандарту.

Цей стандарт не містить вимог, характерних для інших систем управління, наприклад вимог до управління якістю, екологічного управління, фінансового управління, хоча його елементи може бути узгоджено чи об'єднано з елементами інших систем управління. Організація може доопрацювати свою наявну систему управління, щоб розробити систему управління гігієною та безпекою праці, яка відповідає вимогам цього стандарту. Однак треба зауважити, що застосування різних елементів системи управління може різнитися залежно від їхньої належності та залучених зацікавлених сторін.

Рівень деталізації та складність системи управління гігієною та безпекою праці, обсяг документації й необхідні ресурси залежать від низки чинників, зокрема сфери застосування системи, розміру організації, характеру її діяльності, продукції та послуг, культури. Це може стосуватися, зокрема, малих та середніх підприємств.

ДСТУ OHSAS 18001:2010 НАЦІОНАЛЬНИЙ СТАНДАРТ УКРАЇНИ

СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ГІГІЄНОЮ ТА БЕЗПЕКОЮ ПРАЦІ

Вимоги

СИСТЕМЫ УПРАВЛЕНИЯ ГИГИЕНОЙ И БЕЗОПАСНОСТЬЮ ТРУДА

Требования

OCCUPATIONAL HEALTH AND SAFETY MANAGEMENT SYSTEMS

Requirements

Чинний від 2011-01-01

1 СФЕРА ЗАСТОСУВАННЯ

Цей стандарт встановлює вимоги до систем управління гігієною і безпекою праці (далі - системи управління ГіБП), щоб надати допомогу організаціям в управлінні їх ризиками ГіБП та покращити результативність такого управління. Стандарт не встановлює конкретних критеріїв з ГіБП та не надає докладних вимог щодо розроблення системи управління.

Вимоги цього стандарту може застосовувати будь-яка організація, яка має намір:

- a) створити систему управління ГіБП для усунення чи зниження ризику для працівників та інших зацікавлених сторін, які можуть наражатися на небезпечні чинники стосовно ГіБП, пов'язані з діяльністю організації;
- b) запровадити, підтримувати та постійно поліпшувати систему управління ГіБП;
- c) впевнитися у ступені відповідності її встановленій політикою ГіБП;
- d) продемонструвати відповідність цьому стандарту:
 - 1) роблячи самовизначення та самодекларацію, або
 - 2) здобуваючи підтвердження своєї відповідності зацікавленими сторонами, наприклад замовниками, або
 - 3) здобуваючи підтвердження своєї самодекларації зовнішньою стороною, або
 - 4) здобуваючи сертифікацію/реєстрацію своєї системи управління ГіБП зовнішньою організацією.

Усі вимоги цього стандарту призначено для долучення до будь-якої системи управління ГіБП. Ступінь застосування залежатиме від таких чинників, як політика організації у сфері ГіБП, характер її діяльності та ризиків і складність її операцій.

Цей стандарт спрямовано на діяльність організацій щодо охорони здоров'я та безпеки праці, він не розглядає інших сфер, таких як програми поліпшення здоров'я працівників, а також забезпечення безпеки продукції, нанесення матеріальних збитків чи негативних впливів на довкілля.

2 НОРМАТИВНІ ПОСИЛАННЯ

Публікації, які надають інформацію, чи настанови наведено в бібліографії. Бажано звертатися за інформацією до останніх видань. Особливу увагу треба звернути на такі:

OHSAS 18002 Occupational health safety and management systems - Guidelines for the implementation of OHSAS 18001

International Labour Organization: 2001 Guidelines on, Occupational Health and Safety Management Systems (OSH-MS).

НАЦІОНАЛЬНЕ ПОЯСНЕННЯ

OHSAS 18002 Системи управління гігієною та безпекою праці. Основні принципи виконання вимог OHSAS 18001

Міжнародна організація праці: 2001 Настанова для систем управління гігієною та безпекою праці (OSH-MS).

3 ТЕРМІНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТЬ

Нижче подано терміни, вжиті в цьому стандарті, та визначення (позначених ними) понять.

3.1 прийнятний ризик (*acceptable risk*)

Ризик, знижений до рівня, який організація може допустити, враховуючи свої правові зобов'язання та власну політику у сфері ГіБП (3.16)

3.2 аудит (*audit*)

Систематичний, незалежний і документований процес отримання «доказів аудиту» та їх об'єктивного оцінювання для встановлення ступеня дотримання «критеріїв аудиту».

[ISO 9000:2005, 3.9.1]

Примітка 1. Слово «незалежний» тут не обов'язково означає «зовнішній». У багатьох випадках, зокрема в невеликих організаціях, незалежність можна продемонструвати через відсутність відповідальності за вид діяльності, що перевіряють.

Примітка 2. Рекомендації щодо «доказів аудиту» та «критерій аудиту» див. ISO 19011

3.3 постійне поліпшення (*continual improvement*)

Повторюваний процес удосконалювання системи управління ГіБП (3.13) задля поліпшення характеристик ГіБП (3.15) відповідно до політики організації (3.17) у сфері ГіБП (3.16).

Примітка 1. Процес не обов'язково треба виконувати одночасно у всіх сферах діяльності.

Примітка 2. Запозичено з ISO 14001:2004, 3.2

3.4 коригувальні дії (*corrective actions*)

Дії, які виконують, щоб усунути причину виявленої невідповідності (3.11) або іншої небажаної ситуації.

Примітка 1. Може бути кілька причин виникнення невідповідності.

Примітка 2. Коригувальну дію виконують, щоб запобігти повторному виникненню події, тоді як запобіжну дію (3.18) - для запобігання виникненню події.

[ISO 9000:2005, 3.6.5]

3.5 документ (*document*)

Інформація та її носій.

Примітка. Носієм може бути папір, магнітний, електронний чи оптичний комп'ютерний диск, фотографія чи еталонний зразок або їх комбінація.

[ISO 14001:2004, 3.4]

3.6 небезпека; небезпечний чинник (*hazard*)

Джерело, ситуація або дія, які потенційно можуть завдати шкоди людині чи призвести до погіршення здоров'я (3.8), або їх комбінація

3.7 ідентифікація небезпеки (*hazard identification*)

Процес розпізнавання наявності небезпеки (3.6) та визначення її характеристик

3.8 погіршення здоров'я (*ill health*)

Ідентифікований несприятливий фізичний або розумовий стан, що виникає та/чи погіршується внаслідок трудової діяльності та/чи ситуації, пов'язаних з роботою

3.9 інцидент (*incident*)

Подія(ї), пов'язана(і) з роботою, за результатами якої(их) трапилась або могла трапитися травма чи погіршення здоров'я (3.8) (будь-якого ступеня).

Примітка 1. Нещасний випадок- інцидент, що призводить до травми, погіршення здоров'я чи до смерті.

Примітка 2. Інцидент, унаслідок якого не трапляється травми, погіршення здоров'я чи смерті, може також вважатися випадком, небезпечним положенням або ризикованою ситуацією.

Примітка 3. Надзвичайна ситуація (див. 4.4.7) є особливим видом інциденту

3.10 зацікавлена сторона (*interested party*)

Особа чи група осіб як на робочому місці (3.23), так і поза ним, яка впливає на характеристики ГіБП (3.15) організації (3.17) чи відчуває вплив від неї

3.11 невідповідність (*nonconformity*)

Невиконання вимоги. [ISO 9000:2005, 3.6.2; ISO 14001, 3.15]

Примітка. Невідповідністю може бути будь-який відхил від:

- застосовуваних робочих стандартів, практик, процедур, правових вимог тощо;
- вимог системи управління ГіБП (3.13)

3.12 гігієна та безпека праці (ГіБП) (*occupational health and safety (OH&S)*)

Умови та чинники, що впливають або здатні впливати на здоров'я та безпеку працівників, тимчасових працівників, персоналу підрядника, відвідувачів та будь-яких інших осіб на робочому місці (3.23).

Примітка. До організації може бути застосовано правові вимоги щодо гігієни та безпеки праці стосовно осіб, які не перебувають безпосередньо на робочому місці, або тих осіб, на яких впливають дії, виконувани на робочому місці

3.13 система управління ГіБП (*OH&S management system*)

Частина загальної системи управління організації (3.17), яку використовують, щоб розробити та запровадити її політику в сфері ГіБП (3.16) і управляти ризиками ГіБП (3.21).

Примітка 1. Система управління - сукупність взаємопов'язаних елементів, використовуваних, щоб визначити політику й цілі та досягти цих цілей.

Примітка 2. Система управління охоплює організаційну структуру, діяльність з планування, обов'язки, процедури (3.19), процеси та ресурси.

Примітка 3. Запозичено з ISO 14001:2004, 3.8

3.14 цілі у сфері ГіБП (*OH&S objectives*)

Цілі, виражені через характеристики ГіБП (3.15), які організація (3.17) сама встановлює для досягнення.

Примітка 1. Цілі мають бути вимірюваними всюди, де це можливо.

Примітка 2. Пункт 4.3.3 вимагає, щоб цілі у сфері ГіБП було погоджено з політикою у сфері ГіБП (3.16)

3.15 характеристики ГіБП (*OH&S performances*)

Вимірні результати управління організацією (3.17) своїми ризиками (3.21) у сфері ГіБП.

Примітка 1. Вимірювання характеристик ГіБП охоплює вимірювання результативності засобів управління організацією.

Примітка 2. У контексті систем управління ГіБП (3.13) результати також можуть бути виміряні стосовно політики у сфері ГіБП (3.16) організації (3.17), її цілей у сфері ГіБП (3.14) та інших вимог результативності ГіБП

3.16 політика у сфері ГіБП (*OH&S policy*)

Загальні наміри та спрямованість організації (3.17) стосовно своїх характеристик ГіБП (3.15), офіційно проголошені найвищим керівництвом.

Примітка 1. Політика у сфері ГіБП є основою для дій та встановлення цілей щодо ГіБП (3.14).

Примітка 2. Запозичено з ISO 14001:2004, 3.11

3.17 організація (*organization*)

Компанія, товариство, корпорація, фірма, підприємство, орган влади чи установа, їхні підрозділи чи об'єднання з правами юридичної особи чи без них, державні чи приватні, які виконують самостійні функції і мають адміністрацію.

Примітка. В організаціях з більше ніж одним функційним підрозділом окремий функційний підрозділ може бути визначений як організація.

[ISO 14001:2004, 3.16]

3.18 запобіжна дія (*preventive action*)

Дія, яку виконують, щоб усунути причину потенційної невідповідності (3.11) або іншої потенційно небажаної ситуації.

Примітка 1. Може бути кілька причин виникнення потенційної невідповідності.

Примітка 2. Запобіжну дію виконують, щоб запобігти виникненню події, тоді як коригувальну дію (3.4) - щоб запобігти повторному виникненню події.

[ISO 9000:2005, 3.6.4]

3.19 методика; процедура (*procedure*)

Установлений спосіб виконання роботи чи процесу.

Примітка. Методику може бути оформлено чи не оформлено документально.

[ISO 9000:2005, 3.4.5]

3.20 протокол; запис (*record*)

Документ (3.5), який містить одержані результати або наводить докази виконання робіт.

[ISO 14001:2004, 3.20]

3.21 ризик (*risk*)

Поєднання ймовірності виникнення небезпечної події чи впливу(-ів) та істотності травми чи погіршення здоров'я (3.8), які може бути зумовлено такою подією чи впливом(-ами)

3.22 оцінювання ризику (*risk assessment*)

Процес оцінювання ризику (3.21), що виникає від небезпеки, з урахуванням адекватності наявних засобів управління та прийняття рішення стосовно прийнятності чи неприйнятності ризику

3.23 робоче місце (*workplace*)

Будь-який фізичний простір, у якому діяльність, пов'язана з роботою, перебуває під управлінням організації.

Примітка. Визначаючи те, що є робочим місцем, організація (3.17) повинна враховувати вплив ГіБП на персонал, який, наприклад, подорожує чи переміщується (автомобілем, літаком, на суднах чи поїздом), працює на території клієнта або замовника чи працює вдома.

4 ВИМОГИ ДО СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ГІБП

4.1 Загальні вимоги

Організація повинна розробити, задокументувати, запровадити та підтримувати і постійно поліпшувати систему управління ГіБП відповідно до вимог цього стандарту та визначити, як виконуватиме ці вимоги.

Організація повинна визначити та задокументувати сферу застосування своєї системи управління ГіБП.

4.2 Політика у сфері ГіБП

Найвище керівництво організації повинно визначити політику організації у сфері ГіБП та забезпечити, щоб вона в межах визначеної сфери застосування системи управління ГіБП:

- 5) відповідає характеру, масштабу та ризикам у сфері ГіБП й організації;
 - 6) містила зобов'язання про попередження травм та погіршення здоров'я, а також щодо постійного поліпшування системи управління ГіБП та її характеристики;
 - 7) містила зобов'язання щодо дотримання застосовних правових вимог та інших вимог, які організація зобов'язується виконувати, стосовно її небезпечних чинників щодо ГіБП;
 - 8) була основою для встановлювання та аналізування цілей у сфері ГіБП;
 - 9) була задокументована, запроваджена та підтримувана;
 - 10) була доведена до відома всіх осіб, які працюють в організації, щоб кожний працівник знав про свої обов'язки у сфері ГіБП;
- g) була доступною для зацікавлених сторін;
- h) періодично аналізувалася, для того щоб залишитися придатною для організації.

4.3 Планування

4.3.1 Ідентифікування небезпек, оцінювання ризиків та визначання засобів управління

Організація повинна розробити, запровадити та підтримувати в робочому стані методику(-и) щодо постійної ідентифікації небезпек, оцінювання ризиків та впровадження необхідних засобів управління.

Методики для ідентифікування небезпек та оцінювання ризиків повинні охоплювати:

- a) стандартні та специфічні види діяльності;
- b) діяльність усього персоналу, який має доступ до робочого місця (зокрема підрядників та відвідувачів);
- c) поведінку персоналу, їх можливості та інші людські чинники;
- d) ідентифікування небезпечних чинників, джерело яких не пов'язане з робочим місцем, але може завдавати шкоди здоров'ю та безпеці працівників, які перебувають під управлінням організації на робочому місці;
- e) небезпечні чинники, які виникли поблизу робочого місця внаслідок робочої діяльності під управлінням організації.

Примітка 1. Такі небезпечні чинники можна оцінювати як екологічні аспекти;

- f) інфраструктуру, обладнання та матеріали на робочому місці, представлені як самою організацією, так й іншими сторонами;
- g) зміни чи передбачувані зміни в організаціях, її діяльності чи матеріалах;
- h) модифікації системи управління ГіБП, зокрема тимчасові зміни та їх вплив на операції, процеси, діяльність;
- i) будь-які застосовані правові зобов'язання, які стосуються оцінювання ризиків та впровадження необхідних засобів управління (див. також примітку до 3.12);
- j) конструктивне виконання робочих ділянок, установок, машин/обладнання, операційних процедур та організації роботи, зокрема адаптацію їх до можливостей людини.

Методологія організації для ідентифікування небезпек та оцінювання ризиків повинна:

- a) бути визначена з урахуванням сфери застосування, характеру та розрахунку для надання їй попереджувального (запобіжного), а не реагуювального спрямування (після здійснення події);
- b) забезпечити ідентифікацію, позначення пріоритетів і документування ризиків та використання необхідних управлінських заходів.

Для управління змінами організація повинна визначити небезпеки й ризики у сфері ГіБП, пов'язані зі змінами в організації, видах її діяльності, до введення цих змін.

Організація повинна забезпечити, щоб результати цього оцінювання було взято до уваги під час визначення засобів управління ризиками.

Визначаючи управлінські заходи чи розглядаючи зміни до наявних заходів, треба приділити увагу зниженню ризиків відповідно до такої ієрархії:

- a) усунення ризику;
- b) заміни одних ризиків іншими;
- c) застосування технічних засобів управління;
- d) застосування знаків, які інформують або попереджують про небезпеку;
- e) застосування засобів індивідуального захисту.

Організація повинна документувати та поновлювати результати ідентифікування небезпеки, оцінювання ризиків та усунення встановлених засобів управління.

Організація повинна забезпечити, щоб ризики у сфері ГіБП й установлені засоби управління розглядали у разі встановлення, впровадження й підтримування в актуальному стані системи управління гігієни та безпеки праці.

Примітка 2. Для отримання подальшої інформації щодо ідентифікування небезпек, оцінювання ризиків та визначення засобів управління див. OHSAS 18002.

4.3.2 Правові та інші вимоги

Організація повинна розробити, запровадити та підтримувати в робочому стані методичку(-и) визначення та доступу до правових чи інших застосованих до організації вимог у сфері ГіБП.

Організація повинна забезпечити, щоб ці застосовні правові вимоги, які організація зобов'язується виконувати, було враховано під час розроблення, впровадження та підтримування в актуальному стані системи управління ГіБП.

Організація повинна постійно підтримувати в актуальному стані цю інформацію.

Організація повинна доводити відповідну інформацію про правові та інші вимоги до відома осіб, які працюють під керівництвом організації, а також доводити до відома зацікавлених сторін.

4.3.3 Цілі та програма(-и)

Організація повинна встановити, запровадити та підтримувати у робочому стані задокументовані цілі у сфері ГіБП для відповідних підрозділів і рівнів у межах організації.

Цілі мають бути вимірними, там де це практично здійснено, та узгодженими з політикою у сфері ГіБП організації, зокрема із зобов'язаннями з попередження травм та погіршення здоров'я, з дотримання відповідності застосовним правовим вимогам та іншим вимогам, які організація зобов'язується виконувати, а також зобов'язань щодо постійного поліпшення.

Установлюючи та аналізуючи свої цілі, організація повинна враховувати правові й інші вимоги, які вона зобов'язалася виконувати, а також ризики організації у сфері ГіБП. Вона має розглядати технологічні альтернативи, свої фінансові, операційні та господарські потреби, а також думку зацікавлених сторін.

Організація повинна розробити, запровадити та підтримувати в актуальному стані програму(-и) для досягнення її цілей. Потрібно, щоб програма(-и) охоплювала(-и):

- a) визначення відповідальності та повноважень для досягнення цілей належних підрозділів і рівнів організації;
- b) засоби та графік досягнення цілей відповідальних осіб.

Програму(-и) потрібно постійно аналізувати через заплановані проміжки часу та, у разі потреби, редагувати, щоб забезпечити досягнення цілей.

4.4 Запровадження та функціонування

4.4.1 Ресурси, функційні обов'язки, відповідальність і повноваження

Найвище керівництво повинно взяти на себе повну відповідальність за гігієну та безпеку праці й за систему управління ГіБП.

Найвище керівництво повинно демонструвати свої зобов'язання через:

- a) забезпечення наявності ресурсів, необхідних для встановлення, впровадження, функціонування та поліпшення системи управління ГіБП.

Примітка 1. Ресурси охоплюють персонал та фахові навички, організаційну структуру, технологію та фінансові ресурси;

- b) визначення функційних обов'язків, розподілення відповідальності та підзвітності, делегування повноважень для полегшення результативного управління ГіБП; функційні обов'язки, відповідальність та повноваження має бути задокументовано та доведено до відома відповідальних осіб.

Організація повинна призначити члена(-ів) найвищого керівництва з відповідальністю за ГіБП, незалежно від інших обов'язків, з визначеними функціями та повноваженнями для:

- a) забезпечування розроблення, запровадження та підтримування вимог до системи управління ГіБП, відповідно до вимог цього стандарту;
- b) звітування перед найвищим керівництвом про функціонування системи управління ГіБП для аналізування та використання як основи для подання рекомендацій щодо її поліпшення.

Примітка 2. Призначений вищим керівництвом представник (наприклад, у великих організаціях, член Ради чи виконавчого комітету) може передати частину своїх обов'язків підлеглому представникові керівництва, зберігаючи при цьому відповідальність.

Особа, призначена найвищим керівництвом, повинна бути відома всьому персоналу, який працює під керівництвом організації.

Усі працівники з обов'язками керівника повинні відповідати за постійне поліпшування характеристик ГіБП.

Організація повинна забезпечити, щоб працівники на робочих місцях несли відповідальність за аспекти гігієни та безпеки праці, якими вони можуть управляти, зокрема й за дотримання застосовуваних вимог ГіБП організації.

4.4.2 Компетентність, підготовленість та обізнаність

Організація повинна забезпечити, щоб будь-хто з персоналу, хто для неї або за її дорученням виконує завдання, яке може спричинити значний (за визначенням організації) вплив на гігієну та безпеку праці, був компетентним, маючи належну освіту, підготовленість або досвід роботи, а також повинна зберігати відповідні записи.

Організація повинна визначити потреби у підготовленості персоналу, пов'язані з ризиками та системою управління ГіБП. Організація повинна забезпечити навчання персоналу або в інший спосіб задовольнити ці потреби, оцінити результативність навчання чи інших зроблених дій, а також забезпечити введення та зберігання відповідних записів.

Організація повинна розробити, запровадити та підтримувати методичу(-и) для забезпечення ознайомлення персоналу, який працює в організації або діє за її дорученням, з:

- a) наслідками ГіБП, дійсними чи потенційними, їхньої робочої діяльності, їхнім ставленням, а також вигоду для ГіБП від удосконалення своєї діяльності;
- b) своїми обов'язками в досягненні відповідності політики методикам у сфері ГіБП, а також вимогами до системи управління ГіБП, зокрема й готовністю до надзвичайних ситуацій і реагування на них (див. 4.4.7);
- c) можливими наслідками відхилення від установлених методик.

Методики з навчання повинні враховувати різні рівні:

- a) відповідальності, здібностей, мовних навичок і освіти; та
- b) ризику.

4.4.3 Інформування, участь і консультування

4.4.3.1 Інформування

Стосовно небезпеки у сфері ГіБП й особистої системи управління гігієною та безпекою праці організація повинна розробити, запровадити та підтримувати методичу(-и) щодо:

- a) внутрішнього інформаційного зв'язку між різноманітними рівнями та функціями організації;
- b) інформування підрядників та інших відвідувачів зони виконання робіт;
- c) отримання та документування відповідних повідомлень від зовнішніх зацікавлених сторін і реагування на них.

4.4.3.2 Участь і консультування

Організація повинна розробити, запровадити та підтримувати методику(-и), яка забезпечує:

а) участь співробітників через:

- належне залучення до ідентифікування небезпек, оцінювання ризиків та визначання засобів управління;
- належне залучення їх до розслідування інцидентів;
- залучення до розроблення та аналізування політики й цілей у сфері ГіБП;
- консультування з приводу будь-яких змін, які впливають на гігієну та безпеку праці;
- залучення їхніх представників під час розгляду питань ГіБП.

Працівники повинні бути поінформовані про заходи за їх участі та про те, хто є їхнім представником з питань ГіБП;

б) консультації з підрядниками з приводу змін, які впливають на ГіБП їхніх працівників. Організація повинна забезпечити, щоб, у разі потреби, проводилися консультації з відповідними зовнішніми зацікавленими сторонами з питань ГіБП, які їх стосуються.

4.4.4. Документація

Документація системи управління ГіБП охоплює:

- а) політику та цілі у сфері ГіБП;
- б) опис сфери застосування системи управління ГіБП;
- с) опис основних елементів системи управління ГіБП та їх взаємодій, а також посилання на необхідні документи;
- сі) документи, зокрема протоколи, яких вимагає цей стандарт; та
- е) документи, зокрема протоколи, які визначила організація як необхідні для забезпечення дієвого планування, функціонування та управління процесів, пов'язаних з її ризиками у сфері ГіБП.

Примітка. Важливо, щоб для ефективності та результативності цю документацію було зведено до мінімуму.

4.4.5 Управління документацією

Потрібно контролювати документи, які вимагає система управління ГіБП і цей стандарт. Протоколи є документами особливого типу і їх потрібно контролювати відповідно до вимог, наведених у 4.5.4.

Організація повинна розробити, запровадити та підтримувати методику(-и), щоб:

- а) затвердити документи як відповідні перед введенням їх у дію;
- б) проаналізувати та, у разі потреби, актуалізувати і заново затвердити документи;
- с) забезпечити ідентифікацію змін і статусу поточного перегляду документів;
- д) забезпечити наявність відповідних версій чинних документів у місцях застосування; е) забезпечити розбірливість і простоту ідентифікації документів;
- е) забезпечити розбірливість і простоту ідентифікації документів;
- ф) забезпечити розпізнавання документів зовнішнього походження, які визначила організація як необхідні для планування та функціонування системи управління ГіБП, і контролювання їх розповсюдження; та
- г) запобігти ненавмисному використанню застарілих документів і застосувати належне ідентифікування цих документів у разі зберігання їх для будь-якої цілі.

4.4.6 Управління операціями

Організація повинна визначити і спланувати ті роботи та види діяльності, що пов'язані з визначенням ризиків, де потрібно застосовувати контрольні заходи для управління ризиками у сфері ГіБП. Цей підхід повинен охоплювати й управління змінами (див. 4.3.1).

Для цих операцій та видів діяльності організація повинна впровадити та підтримувати:

- e) операційне управління, пристосоване до організації та її діяльності; організація повинна інтегрувати це операційне управління в загальну систему управління ГіБП;
- f) заходи управління, пов'язані з придбаними продуктами, обладнанням та послугами;
- g) заходи управління, пов'язані з підрядниками та іншими відвідувачами зони виконання робіт;
- d) задокументовані методики, які охоплюють ситуації, де їх відсутність може призвести до відхилень від політики та цілей у сфері ГіБП;
- e) обумовлені операційні критерії, відсутність яких може призвести до відхилень від політики та цілей у сфері ГіБП.

4.4.7 Готовність до надзвичайних ситуацій і реагування на них

Організація повинна розробити, запровадити та підтримувати методику(-и):

- a) ідентифікування потенційних надзвичайних ситуацій;
- b) реагування на надзвичайні ситуації.

Організація повинна реагувати на надзвичайні ситуації та аварії, що виникають, і запобігати їм або послаблювати пов'язані з ними несприятливі наслідки для ГіБП.

Під час планування свого реагування на надзвичайні ситуації організація повинна враховувати потреби відповідних зацікавлених сторін, наприклад аварійних служб та інших.

Організація також повинна періодично перевіряти свої процедури реагування на надзвичайні ситуації, якщо це можливо, долучаючи, за потреби, відповідні зацікавлені сторони.

Організація повинна періодично аналізувати і, за потреби, переглядати свої методики готовності до надзвичайних ситуацій і реагування на них, особливо після того як мали місце періодичні перевірки і після виникнення надзвичайних ситуацій (див. 4.5.3).

4.5 Перевіряння

4.5.1 Моніторинг і вимірювання характеристик діяльності

Організація повинна розробити, запровадити та підтримувати в робочому стані методику(-и) щодо моніторингу та вимірювання характеристик діяльності у сфері ГіБП на постійній основі. Ця(-і) методика(-и) повинна передбачати:

- c) як якісні, так і кількісні вимірювання, відповідно до потреб організації; та
- d) моніторинг ступеня досягнення цілей організації у сфері ГіБП;
- e) моніторинг результативності засобів управління (як здоров'я, так і безпеки);
- d) попереджувальні вимірювання показників діяльності, які дають можливість проводити моніторинг відповідності програм ГіБП засобам управління та операційним критеріям;
- e) реактувальні вимірювання характеристик для моніторингу погіршення здоров'я, інцидентів (зокрема, нещасні випадки, «небезпечні ситуації» тощо) та інших показників, які не відповідають вимогам системи ГіБП;
- f) рестрування даних, результатів моніторингу та вимірювання, достатніх для забезпечення наступного аналізування необхідності коригувальних і запобіжних дій.

Якщо для моніторингу та вимірювання потрібно обладнання, організація повинна створити й підтримувати у робочому стані методики для калібрування та технічного обслуговування цього обладнання. Записи щодо діяльності з калібрування, обслуговування та їх результати потрібно зберігати.

4.5.2 Оцінювання дотримання правових вимог

4.5.2.1 Згідно зі своїм зобов'язанням щодо дотримання відповідності [див. 4.2с)] організація повинна розробити, запровадити та підтримувати методику(-и) періодичного оцінювання дотримання відповідності застосовним правовим вимогам.

Організація повинна зберігати записи результатів періодичного оцінювання.

Примітка. Частота періодичного оцінювання може відрізнятися для різних правових вимог.

4.5.2.2 Організація повинна оцінювати дотримання відповідності іншим вимогам, які вона прийняла (див. 4.3.2).

Організація може об'єднати це оцінювання з оцінюванням дотримання відповідності правовим вимогам, про які йдеться у 4.5.2.1, або розробити окрему(-и) методику(-и).

Організація повинна зберігати записи результатів періодичного оцінювання.

Примітка. Частота періодичного оцінювання може відрізнятися для різних вимог, прийнятих організацією.

4.5.3 Розслідування інцидентів, невідповідність, коригувальні та запобіжні дії

4.5.3.1 Розслідування інцидентів

Організація повинна розробити, запровадити та підтримувати методику(-и) для запису, розслідування й аналізування інцидентів, щоб:

- f) визначати основні недоліки ГіБП й інші чинники, які можуть бути причиною або сприяти інцидентам;
- g) визначати потребу в коригувальних діях;
- h) визначати можливості запобіжних дій;
- d) визначати можливості для постійного поліпшування;
- e) інформувати про результати таких розслідувань.

Розслідування потрібно проводити своєчасно.

Усі ідентифіковані потреби в коригувальних діях або можливості для запобіжних дій потрібно розглядати згідно з положеннями відповідних частин 4.5.3.2.

Результати розслідувань інцидентів має бути задокументовано та збережено.

4.5.3.2 Невідповідність, коригувальні та запобіжні дії

Організація повинна розробити, запровадити та підтримувати методику(и) стосовно фактичних і потенційних невідповідностей та застосування коригувальних і запобіжних дій. Методика(-и) повинна(-и) встановлювати вимоги щодо:

- d) ідентифікування та усунення невідповідностей і виконання дій для послаблення їхніх впливів на ГіБП;
- e) досліджування невідповідностей, визначення їхніх причин і виконання дій, щоб уникнути повторення;
- f) оцінювання потреби в діях для запобігання невідповідностям і виконання відповідних дій, що унеможливають їх виникнення;
- сі) реєстрування та інформування результатів виконаних коригувальних і запобіжних дій, які застосовували; та
- e) аналізування дієвості виконаних коригувальних та запобіжних дій, які застосовували.

Якщо коригувальні та запобіжні дії визначають нові або змінені небезпеки чи то потреби в нових або змінених заходах управління, методика повинна вимагати, щоб було вироблено оцінку ризиків до запропонованих дій щодо їх запровадження.

Усі коригувальні або запобіжні дії, які застосовано для усунення причин фактичних або потенційних невідповідностей, повинні відповідати масштабу проблем та бути однаковими з відповідними ризиками ГіБП.

Організація повинна забезпечити внесення будь-яких необхідних змін до документації системи управління ГіБП.

4.5.4 Управління записами

Організація повинна встановити та вести записи, необхідні для демонстрації відповідності вимогам своєї системи управління ГіБП та вимогам цього стандарту, а також досягнутих результатів.

Організація повинна розробити, запровадити та підтримувати методику(-и) щодо ідентифікування, накопичування, захисту, пошуку, зберігання та вилучення протоколів.

Потрібно, щоб протоколи завжди були розбірливими, придатними для ідентифікування та простежування.

4.5.5 Внутрішній аудит

Організація повинна забезпечити проведення внутрішніх аудитів системи управління гігієною та безпекою праці в заплановані проміжки часу, щоб:

a) визначити, чи дійсно система управління ГіБП:

- 1) відповідає запланованим заходам щодо управління ГіБП, зокрема вимогам цього стандарту;
- 2) належним чином упроваджена та підтримувана; і
- 3) результативна в досягненні політики та цілей організації;

b) подати керівництву організації інформацію про результати аудитів.

Програма(-и) аудиту організація повинна планувати, розробляти, виконувати та підтримувати, враховуючи ГіБП важливість діяльності, якої вона(-и) стосується(-ються), а також результати попередніх аудитів.

Потрібно розробити, запровадити та підтримувати методику(и) проведення аудиту, яка(-і) встановлює(-ють):

- a) відповідальності, компетенції і вимоги щодо планування та проведення аудитів, звітності про результати аудитів і зберігання відповідних протоколів;
- b) критерії та сферу аудиту, періодичність і методи проведення аудиту.

Потрібно, щоб вибирання аудиторів і проведення аудитів забезпечувало об'єктивність і неупередженість процесу аудиту.

4.6 Аналізування з боку керівництва

Найвище керівництво організації повинно з установленою періодичністю аналізувати систему управління ГіБП організації для забезпечення її постійної придатності, адекватності та дієвості. Потрібно, щоб аналізування охоплювало оцінювання можливостей щодо поліпшування та потреби внесення змін до системи ГіБП, зокрема щодо політики ГіБП та цілей і завдань. Протоколи проведеного найвищим керівництвом аналізування потрібно зберігати.

Потрібно, щоб вхідні дані аналізування з боку керівництва охоплювали:

- a) результати внутрішніх аудитів і оцінювань дотримання відповідності правовим вимогам та іншим вимогам, які організація зобов'язується виконувати;
- b) результати участі та консультування (див. 4.4.3);
- c) інформацію від зовнішніх зацікавлених сторін, зокрема реакцію на скарги;

- d) результативність організації у сфері ГіБП;
- e) ступінь досягнення цілей і виконання завдань;
- f) статус розслідування інцидентів, коригувальних та запобіжних дій;
- g) дії за результатами попереднього аналізування з боку керівництва;
- h) змінення обставин, зокрема зміни в правових та інших вимогах, стосовно аспектів гігієни та безпеки праці; і
- i) рекомендації щодо поліпшування.

Вихідні дані аналізування з боку керівництва потрібно погоджувати з зобов'язаннями організації щодо постійного поліпшення і вони повинні містити всі рішення та дії, пов'язані з можливими змінами в:

- a) характеристиках діяльності у сфері ГіБП;
- b) політиці та цілях у сфері ГіБП;
- c) ресурсах; та
- d) інших елементах системи управління ГіБП.

Відповідні результати аналізування з боку керівництва повинні бути доступними для консультування й обміну інформації (див. 4.4.3).

ДОДАТОК А (довідковий)

ВІДПОВІДНІСТЬ між OHSAS 18001:2007, ISO 14001:2004

та ISO 9001:2000

Таблиця А.1 - Відповідність між OHSAS 18001:2007, ISO 14001:2004 та ISO 9001:2000

Пункт	OHSAS 18001:2007	Пункт	ISO 14001:2004*	Пункт	ISO 9001:2000**
	Вступ до OHSAS 18001		Вступ	0 0.1 0.2 0.3 0.4	Вступ Загальні положення Процесний підхід Зв'язок з ISO 9004 Сумісність з іншими системами управління
1	Сфера застосування	1	Сфера застосування	1	Сфера застосування
2	Нормативні посилання	2	Нормативні посилання	2	Основні положення систем управління якістю
3	Терміни та визначення понять	3	Терміни та визначення понять	3	Терміни та визначення
4	Вимоги до системи управління ГіБП	4	Вимоги до системи екологічного керування	4	Система управління якістю
4.1	Загальні вимоги	4.1	Загальні вимоги	5 5.5 5.5.1	Загальні вимоги Відповідальність, повноваження та інформування

					Відповідальність і повноваження
4.2	Політика у сфері ГІБП	4.2	Екологічна політика	h) 5.3 8.5.1	Зобов'язання керівництва Політика у сфері якості Постійне поліпшення
4.3	Планування	4.3	Планування	5.4	Планування
4.3.1	Ідентифікування небезпек, оцінювання ризиків та визначення засобів управління	4.3.1	Екологічні аспекти	5.2 7.2.1 7.2.2	Орієнтація на замовника Визначення вимог щодо продукції Критичне аналізування вимог щодо продукції
4.3.2	Правові та інші вимоги	4.3.2	Правові та інші вимоги	5.2 7.2.1	Орієнтація на замовника Визначення вимог щодо продукції
4.3.3	Цілі та програма(-и)	4.3.3	Цілі, завдання та програма(-и)	5.4.1 5.4.2 8.5.1	Цілі у сфері якості Планування системи управління якістю Постійне поліпшення
4.4	Запровадження та функціонування	4.4	Запровадження та функціонування	7	Виготовлення продукції
4.4.1	Ресурси, функційні обов'язки, відповідальність і повноваження	4.4.1	Ресурси, функційні обов'язки, відповідальність і повноваження	5.1 5.5.1	Зобов'язання керівництва Відповідальність і повноваження

Продовження таблиці А.1

Пункт	OHSAS 18001:2007	Пункт	ISO 14001:2004*	Пункт	ISO 9001:2000**
				5.5.2 6.1 6.3	Представник керівництва Забезпечення ресурсами Інфраструктура
4.4.2	Компетентність, підготовленість і обізнаність	4.4.2	Компетентність, підготовленість і обізнаність	6.2.1 6.2.2	Загальні положення Компетентність, підготовленість і обізнаність
4.4.3	Інформування, участь і консультування	4.4.3	Інформування	5.5.3 7.2.3	Внутрішнє інформування Інформаційний зв'язок із замовниками
4.4.4	Документація	4.4.4	Документація	4.2.1	Загальні положення
4.4.5	Управління документацією	4.4.5	Контроль документів	4.2.3	Контроль документів
4.4.6	Управління операціями	4.4.6	Операційний контроль	7.1	Планування виготовлення продукції

				7.2	Процеси, що стосуються замовників
				7.2.1	Визначення вимог щодо продукції
				7.2.2	Критичне аналізування вимог щодо продукції
				7.3.1	Критичне аналізування вимог щодо продукції
				7.3.2	Критичне аналізування вимог щодо продукції
				7.3.3	Планування, проектування та розробляння
				7.3.4	Планування, проектування та розробляння
				7.3.5	Вхідні дані проектування та розробляння
				7.3.6	Вхідні дані проектування та розробляння
				7.3.7	Вихідні дані проектування та розробляння
				7.4.1	Критичне аналізування проекту та розробки
				7.4.2	Критичне аналізування проекту та розробки
				7.4.3	Перевіряння проекту та розробки
				7.5	Перевіряння проекту та розробки
				7.5.1	Затверджування проекту та розробки
				7.5.2	Контроль змін у проєкті та розробці
				7.5.5	Контроль змін у проєкті та розробці
					Процес закупівлі
					Інформація стосовно закупівлі
					Перевірка закупленої продукції
					Виробництво та обслуговування
					Контроль виробництва та обслуговування
					Затвердження процесів виробництва та обслуговування
					Збереження продукції
4.4.7	Готовність до надзвичайних ситуацій і реагування на них	4.4.7	Готовність до надзвичайних ситуацій і реагування на них	8.3	Контроль невідповідної продукції

Кінець таблиці А.1

Пункт	OHSAS 18001:2007	Пункт	ISO 14001:2004*	Пункт	ISO 9001:2000**
4.5	Перевіряння	4.5	Перевіряння	8	Вимірювання, аналізування та

					поліпшування
4.5.1	Моніторинг і вимірювання характеристик діяльності	4.5.1	Моніторинг і вимірювання	7.6 8.1 8.2.3 8.2.4 8.4	Контроль засобів моніторингу та вимірального устаткування Загальні положення Моніторинг і вимірювання процесів Моніторинг і вимірювання продукції Аналізування даних
4.5.2	Оцінювання дотримання правових вимог	4.5.2	Оцінювання дотримання відповідності	8.2.3 8.2.4	Моніторинг і вимірювання процесів Моніторинг і вимірювання продукції
4.5.3	Розслідування інцидентів, невідповідність, коригувальні та запобіжні дії				
4.5.3.1	Розслідування інцидентів	-	-	-	-
4.5.3.2	Невідповідність, коригувальні та запобіжні дії	4.5.3	Невідповідність, коригувальні та запобіжні дії	8.3 8.4 8.5.2 8.5.3	Контроль невідповідної продукції Аналізування даних Коригувальні дії Запобіжні дії
4.5.4	Управління записами	4.5.4	Контроль протоколів	4.2.4	Контроль протоколів
4.5.5	Внутрішній аудит	4.5.5	Внутрішній аудит	8.2.2	Внутрішній аудит
4.6	Аналізування з боку керівництва	4.6	Аналізування з боку керівництва	5.1.5.6 5.6.1 5.6.2 5.6.3 8.5.1	Зобов'язання керівництва Загальні положення Вхідні дані критичного аналізування Результати критичного аналізування Постійне поліпшування
* Прийнято в Україні як ДСТУ ISO 14001:2006.					
** Анульовано в Україні у зв'язку з прийняттям ISO 9001:2008 як ДСТУ ISO 9001:2009.					

ДОДАТОК В (довідковий)

ВІДПОВІДНІСТЬ між OHSAS 18001, OHSAS 18002 та ILO-OSH:2001

ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО СИСТЕМ УПРАВЛІННЯ ГІГІЄНОЮ ТА БЕЗПЕКОЮ ПРАЦІ

В.1 Вступ

Цей додаток визначає головну відмінність між основними положеннями ILO-OSH Міжнародної організації праці та документами OHSAS, а також дає порівнювальну оцінку їхніх відмінних вимог.

Треба зазначити, що ніяких суттєвих розбіжностей не виявлено.

Відповідно ті організації, які застосовують систему управління ГіБП, що відповідає OHSAS 18001, можуть бути впевнені, що їхня система управління ГіБП також буде сумісна з настановами, які містяться у Загальних вимогах ILO-OSH.

Таблицю відповідності між окремими пунктами документів OHSAS та відповідними пунктами ILO-OSH наведено в В.4.

В.2 Короткий огляд

Загальні вимоги ILO-OSH мають дві головні цілі:

6 допомагати країнам у формуванні національних структур для впровадження системи управління гігієною та безпекою праці;

7 забезпечити окремі організації необхідною інформацією, щоб долучити елементи ГіБП до їхньої комплексної структури управління та політики.

OHSAS 18001 визначає вимоги системи управління ГіБП, яка дає можливість організації управляти ризиками та поліпшувати свою роботу. OHSAS 18002 дає рекомендації щодо впровадження OHSAS 18001. Документи OHSAS відповідають розділу 3 ILO-OSH (Guidelines 3) «Системи управління безпекою та гігієною праці».

В.3 Докладне аналізування розділу 3 ILO-OSH Guidelines стосовно відповідності його документам OHSAS

В.3.1 Сфера застосування

Загальні вимоги ILO-OSH стосуються працівників. Серія стандартів OHSAS стосується не лише працівників, а й інших зацікавлених сторін.

В.3.2 Моделі системи управління ГіБП

Моделі, які відображають головні елементи системи управління ГіБП, прямо відповідають Загальним вимогам ILO-OSH та документам OHSAS.

В.3.3 ILO-OSH, Розділ 3.2 Участь працівників

У 3.2.4 Загальних вимог ILO-OSH рекомендовано таке: «Роботодавець повинен гарантувати створення й ефективне функціонування комісії з гігієни праці та безпеки, а також визнання відповідно до національних законів і практики представників з питань гігієни праці та безпеки працівників».

У 4.4.3 OHSAS 18001 вимагається від організацій задокументувати та поширювати свої заходи, залучати найширше коло консультантів, тобто зацікавлених сторін (через широкую сферу застосування документа). Цікаво, що Загальні вимоги ILO-OSH дають можливість організації відмовитися від зазначеного вище, якщо національні закони та практика не передбачали таких вимог.

В.3.4 ILO-OSH, Розділ 3.3 Відповідальність та звітність

Загальні вимоги ILO-OSH рекомендують у 3.3.1 (h) створення програми щодо профілактики та оздоровлення. Документи OHSAS вимагають створення таких програм, якщо оцінка ризику організації чи системи або цілі управління ГіБП вимагали б їх.

В.3.5 ILO-OSH, Розділ 3.4 Компетентність та навчання

Рекомендація в 3.4.4 Загальних вимог ILO-OSH: «Навчання потрібно надавати всім працівникам безкоштовно та проводити, за можливості, протягом робочого часу» не є вимогою документів OHSAS.

В.3.6 ILO-OSH, Розділ 3.10.4 Запобігання небезпечності, 3.10.1 Запобіжні та контрольні заходи

Загальні вимоги ILO-OSH рекомендують проведення профілактичних і захисних засобів для управління небезпечністю та ризиками.

Документи OHSAS також забезпечують детальнішою інформацією стосовно виявлення небезпеки, оцінення ризиків та управління ризиками.

В.3.7 ILO-OSH, Розділ 3.10.5 Підрядні роботи

Загальні вимоги ILO-OSH визначають кроки, яких має бути вжито для того, щоб вимоги організації щодо забезпечення гігієни та безпеки праці застосовували підрядники (вони також передбачають короткий виклад засобів, необхідних для забезпечення їх виконання). Це допускають в OHSAS.

В.3.8 ILO-OSH, Розділ 3.12 Контроль над виробничими процесами, пов'язаними з травмами, ушкодженнями, хворобами, інцидентами, і вплив їх на безпеку та гігієну праці

Загальні вимоги ILO-OSH не потребують перегляду виправних чи превентивних дій з точки зору процесів оцінювання ризиків до їх виконання, оскільки їх зазначено в 4.5.3.2 OHSAS 18001.

В.3.9 ILO-OSH, Розділ 3.13 Аудит

У Загальних вимогах ILO-OSH наведено рекомендації щодо вибору аудиторів. Документи ж OHSAS вимагають, щоб фахівці були незацікавленими та об'єктивними.

В.3.10 ILO-OSH, Розділ 3.16 Безперервне вдосконалення

Це окремий підрозділ у Загальних вимогах ILO-OSH. Цей пункт докладно розглядає заходи, які необхідно взяти до уваги для досягнення безперервного вдосконалення.

Подібні заходи докладно описано в усіх документах OHSAS, які не мають відповідного пункту.

В.4 Відповідність між пунктами документів OHSAS та пунктами Загальних вимог ILO-OSH

Таблиця В.4.1 - Відповідність між пунктами документів OHSAS та пунктами Загальних вимог ILO-OSH

Пункт	OHSAS	Пункт	Основні положення ILO-OSH
	Вступ до OHSAS 18001	3.0	Системи управління безпекою та гігієною праці організації
1	Сфера застосування	1.0	Цілі
2	Нормативні посилання	-	Бібліографія
3	Терміни та визначення понять	-	Глосарій
4	Вимоги до системи управління ГІБП	-	-
4.1	Загальні вимоги	3.0	Системи управління безпекою та гігієною праці організації
4.2	Політика у сфері ГІБП	3.1	Політика професійної безпеки та гігієни праці
		3.16	Безперервне поліпшування
4.3	Планування	-	Планування та поліпшування
4.3.1	Ідентифікування небезпек, оцінювання ризиків та визначення засобів управління	3.7	Початковий огляд
		3.8	Системне планування, розвиток та виконання
		3.10	Запобігання небезпеці
		3.10.1	Попереджувальні заходи та контролювання

		8 3.10.5	Управління змінами Укладання контракту
4.3.2	Правові та інші вимоги	3.7.2 3.10.1.2	Початковий огляд Запобігання небезпеці

Кінець таблиці В.1

Пункт	OHSAS	Пункт	Основні положення ILO-OSH
4.3.3	Цілі та програми(-и)	3.8 9 3.16	Системне планування, розвиток та виконання Цілі професійної безпеки та гігієни праці Безперервне вдосконалення
4.4	Запровадження та функціонування	-	-
4.4.1	Ресурси, функційні обов'язки, відповідальність і повноваження	3.3 3.8 3.16	Відповідальність та звітність Безперервне вдосконалення
4.4.2	Компетентність, підготовленість і обізнаність	3.4	Компетентність та навчання
4.4.3	Інформування, участь і консультування	3.2 3.6	Участь працівників Зв'язок
4.4.4	Документація	3.5	Документація системи управління гігієною та безпекою праці
4.4.5	Управління документацією	3.5	Документація систем управління безпекою та гігієною праці
4.4.6	Управління операціями	3.10.2 3.10.4 3.10.5	Управління заміною Постачання Укладання контракту
4.4.7	Готовність до надзвичайних ситуацій і реагування на них	3.10.3	Запобігання та готовність до надзвичайних ситуацій, відповідні дії
4.5	Перевіряння	-	Оцінювання
4.5.1	Моніторинг і вимірювання характеристик діяльності	3.11	Проведення вимірювання та моніторингу
4.5.2	Оцінювання дотримання правових вимог	-	-
4.5.3	Розслідування інцидентів, невідповідність, коригувальні та запобіжні дії		
4.5.3.1	Розслідування інцидентів	3.12 3.16	Контроль над виробничими процесами, пов'язаними з травмами, ушкодженнями, хворобами та інцидентами, і вплив їх на безпеку та гігієну праці Безперервне вдосконалення
4.5.3.2	Невідповідність, коригувальні та запобіжні Дії	3.15	Коригувальні та запобіжні дії

4.5.4	Управління записами	3.5	Документація систем управління безпекою та гігієною праці
4.5.5	Внутрішній аудит	3.13	Аудит
4.6	Аналізування з боку керівництва	3.14 3.16	Аналізування з боку керівництва Безперервне вдосконалення

ДОДАТОК НА (довідковий)

ВІДПОВІДНІСТЬ між OHSAS 18001:2007, ISO 14001:2004 та ISO 9001:2008

Таблиця НА.1 - Відповідність між OHSAS 18001:2007, ISO 14001:2004 та ISO 9001:2008

Пункт	OHSAS 18001:2007	Пункт	ISO 14001:2004*	Пункт	ISO 9001:2008**
	Вступ до OHSAS 18001		Вступ до ISO 14001	0 0.1 0.2 0.3 0.4	Вступ Загальні положення Процесний підхід Зв'язок з ISO 9004 Сумісність з іншими системами управління
1	Сфера застосування	1	Сфера застосування	1 1.1 1.2	Сфера застосування Загальні положення Застосування
2	Нормативні посилання	2	Нормативні посилання	2	Нормативні посилання
3	Терміни та визначення понять	3	Терміни та визначення понять	3	Терміни та визначення понять
4	Вимоги до системи управління ГІБП	4	Вимоги до системи екологічного керування	4	Система управління якістю
4.1	Загальні вимоги	4.1	Загальні вимоги	10 5.5 5.5.1	Загальні вимоги Відповідальність, повноваження та інформування Відповідальність і повноваження
4.2	Політика у сфері ГІБП	4.2	Екологічна політика	i) 5.3 8.5.1	Зобов'язання керівництва Політика у сфері якості Постійне поліпшування
4.3	Планування	4.3	Планування	5.4	Планування
4.3.1	Ідентифікування небезпек, оцінювання ризиків та визначення засобів управління	4.3.1	Екологічні аспекти	5.2 7.2.1 7.2.2	Орієнтація на замовника Визначення вимог щодо продукції Критичне аналізування вимог щодо продукції
4.3.2	Правові та інші вимоги	4.3.2	Правові та інші вимоги	5.2	Орієнтація на замовника

				7.2.1	Визначення вимог щодо продукції
4.3.3	Цілі та програма(-и)	4.3.3	Цілі, завдання та програма(-и)	5.4.1 5.4.2 8.5.1	Цілі у сфері якості Планування системи управління якістю Постійне поліпшування
4.4	Запровадження та функціонування	4.4	Запровадження та функціонування	7	Виготовлення продукції
4.4.1	Ресурси, функційні обов'язки, відповідальність і повноваження	4.4.1	Ресурси, функційні обов'язки, відповідальність і повноваження	5.1 5.5.1	Зобов'язання керівництва Відповідальність і повноваження

Продовження таблиці НА.1

Пункт	ОHSAS 18001:2007	Пункт	ISO 14001:2004*	Пункт	ISO 9001:2008**
				5.5.2 6.1 6.3	Представник керівництва Забезпечення ресурсами Інфраструктура
4.4.2	Компетентність, підготовленість і обізнаність	4.4.2	Компетентність, підготовленість і обізнаність	6.2.1 6.2.2	Загальні положення Компетентність, підготовленість і обізнаність
4.4.3	Інформування, участь і консультування	4.4.3	Інформування	5.5.3 7.2.3	Внутрішнє інформування Інформаційний зв'язок із замовниками
4.4.4	Документація	4.4.4	Документація	4.2.1	Загальні положення
4.4.5	Управління документацією	4.4.5	Контроль документів	4.2.3	Контроль документів
4.4.6	Управління операціями	4.4.6	Операційний контроль	7.1 7.2 7.2.1 7.2.2 7.3.1 7.3.2 7.3.3 7.3.4 7.3.5 7.3.6 7.3.7	Планування, виготовлення продукції Процеси, що стосуються замовників Визначення вимог щодо продукції Критичне аналізування вимог щодо продукції Планування, проектування та розробляння Вхідні дані проектування та розробляння Вихідні дані проектування та розробляння

				7.4.1	Критичне аналізування проекту та розробки
				7.4.2	Перевіряння проекту та розробки
				7.4.3	Перевіряння проекту та розробки
				7.5	Затверджування проекту та розробки
				7.5.1	Контроль змін у проєкті та розробці
				7.5.2	Процес закупівлі
				7.5.5	Інформація стосовно закупівлі
					Перевіряння закупленої продукції
					Виробництво та обслуговування
					Контроль виробництва та обслуговування
					Затверджування процесів виробництва та обслуговування
					Збереження продукції
4.4.7	Готовність до надзвичайних ситуацій і реагування на них	4.4.7	Готовність до надзвичайних ситуацій та реагування на них	8.3	Контроль невідповідної продукції

Кінець таблиці НА.1

Пункт	OHSAS 18001:2007	Пункт	ISO 14001:2004*	Пункт	ISO 9001:2008**
4.5	Перевіряння	4.5	Перевіряння	8	Вимірювання, аналізування та поліпшування
4.5.1	Моніторинг і вимірювання характеристик діяльності	4.5.1	Моніторинг і вимірювання	7.6	Контроль засобів моніторингу та вимірювального устаткування
				8.1	Загальні положення
				8.2.3	Моніторинг і вимірювання процесів
				8.2.4	Моніторинг і вимірювання продукції
				8.4	Аналізування даних
4.5.2	Оцінювання дотримання правових вимог	4.5.2	Оцінювання дотримання відповідності	8.2.3	Моніторинг і вимірювання процесів
				8.2.4	

					Моніторинг і вимірювання продукції
4.5.3	Розслідування інцидентів, невідповідність, коригувальні та запобіжні дії				
4.5.3.1	Розслідування інцидентів	-			
4.5.3.2	Невідповідність, коригувальні та запобіжні дії	4.5.3	Невідповідність, коригувальні та запобіжні дії	8.3 8.4 8.5.2 8.5.3	Контроль невідповідної продукції Аналізування даних Коригувальні дії Запобіжні дії
4.5.4	Управління записами	4.5.4	Контроль протоколів	4.2.4	Контроль протоколів
4.5.5	Внутрішній аудит	4.5.5	Внутрішній аудит	8.2.2	Внутрішній аудит
4.6	Аналізування з боку керівництва	4.6	Аналізування з боку керівництва	11 5.6 5.6.1 5.6.2 j) 8.5.1	Зобов'язання керівництва Критичне аналізування з боку керівництва Загальні положення Вхідні дані критичного аналізування Результати критичного аналізування Постійне поліпшування
* Прийнято в Україні як ДСТУ ISO 14001:2006. ** Прийнято в Україні як ДСТУ ISO 9001:2009.					

БІБЛІОГРАФІЯ

- 1 ISO 9000:2005 Quality management systems - Fundamentals and vocabulary
- 2 ISO 9001:2000 Quality management systems - Requirements
- 3 ISO 14001:2004 Environmental management systems - Requirements with guidance for use
- 4 ISO 19011:2002 Guidelines for quality and/or environmental management systems auditing.

НАЦІОНАЛЬНЕ ПОЯСНЕННЯ

- 1 ISO 9000:2005 Системи управління якістю. Основні положення та словник термінів (Впроваджено в Україні як ДСТУ ISO 9000:2007)
- 2 ISO 9001:2000 Системи управління якістю. Вимоги (На заміну ISO 9000:2000 є нова публікація ISO 9001:2008, прийнята в Україні як ДСТУ ISO 9001:2009)
- 3 ISO 14001:2004 Системи екологічного керування. Вимоги та настанови щодо застосування (Впроваджено в Україні як ДСТУ ISO 14001:2006)
- 4 ISO 19011:2002 Настанови щодо здійснення аудитів систем управління якістю та (чи) навколишнім середовищем (Впроваджено в Україні як ДСТУ ISO 9011-2003).

Код УКНД 13.100

Ключові слова: гігієна та безпека праці, ідентифікування небезпек, невідповідність, організація, оцінювання ризику, ризик, система управління гігієною та безпекою праці, цілі.